
.. Gayatri Upanishad ..

॥ गायत्र्युपनिषत् ॥

॥ गायत्र्युपनिषत् ।

ॐ भूमिरन्तरिक्षं द्यौरित्यष्टावक्षराणि ।

अष्टाक्षरं ह वा एकं गायत्र्यै पदमेतदु हास्या
एतत्स यावदेतेषु लोकेषु तावद्ध जयति ।

योऽस्या एतदेव पदं वेद ऋचो यजूषि सामानीत्यष्टाक्षरं
ह वा एकं गायत्र्यै पदमेतदु हास्या एतत्स यावतीय त्रयी विद्या
तावद्ध जयति ।

योऽस्या एतदेव पदं वेद प्राणोऽपानो व्यान
इत्यष्टावक्षराण्यष्टाक्षरं ह वा एकं
गायत्र्यै पदमेतदु हास्या एतत्स यावदिदं
प्राणिति तावद्ध जयति ।

योऽस्या एतदेव पदं वेदाथास्या एतदेव तुरीयं
दर्शितं पदं परोरजाय एष तपतीति यद्वै चतुर्थं तत्तुरीयं
दर्शितं पदमिति ददर्श इव ह्येष परोरजा
इति सर्वमु ह्येष रज उपर्युपरि तपत्येव ह वा एष
श्रिया यज्ञसा तपति ।

योऽस्या एतदेव पदं वेद सैषा गायत्री एतस्मिस्तुरीये
दर्शिते पदे परोरजसि प्रतिष्ठिता तद्वै तत्सत्ये प्रतिष्ठितं
चक्षुर्हि वै सत्यं तस्माद्यदिदानीं द्वौ विवदमानावेयाता
अहमद्राक्षमहमश्रौषमिति ।

य एव ब्रूयादहमद्राक्षमिति तस्या एव श्रद्धा
य एतद्वै तत् सत्यं बले प्रतिष्ठितं तस्मादाहुर्बलसत्यादौ
ज्ञेय एव वैषा गायत्र्यध्यात्मं प्रतिष्ठिता सा हैषा
गायस्तते प्राणा वै गायास्तान् प्राणास्तते उद्यद्गायस्तते

तस्माद्गायत्री नाम स यावेमामूमत्वा हैषैवमास
यस्मा इत्याह तस्य प्रमाण त्रायते ता हैके सावित्री-
मनुष्टुभमन्वाहुरनुष्टुभैतद्वाचमनुब्रूम
इति न तथा कुर्याद्गायत्रीमेवानुब्रूयाद्यदि ह वापि
बह्विव प्रतिगृह्णाति ।

इहेव तद्गायत्र्या एकचन पद प्रति य इमास्त्रीन् लोकान्
पूर्णान् प्रतिगृह्णीयात् सोऽस्या एतत्प्रथमपदमाप्नुयात्
अथ यावतीय त्रयी विद्या यस्तावत्प्रतिगृह्णीयात् सोऽस्या
एतद्द्वितीयमाप्नुयात् ।

अथ यावदिद प्राणिति यस्यावत् प्रतिगृह्णीयात् ।

तस्या उपस्थान गायत्र्यैकपदी द्विपदी त्रिपदीचतुष्पदपदा
सा न हि पद्यः यस्ते तुरीयायपदाय
दर्शिताय परोरजसे सावदोमिति समधीयीतन हैवास्मै
सकाम समृद्धयते ।

यस्मा एवमुपतिष्ठते ह मद प्रापमिति एतद्धवै तज्जनको
वैदेहो वुरिलमाश्रितराश्विमुवाच ।

यत्तु होतर्गा कथ हलीभूतो वहसीति ।

मुख ह्यस्या ससभ्रम विदाचकारेति होवाच तस्या
अग्निरेव मुख यदिह वापि वह्निमानग्नावभ्यादधाति
सर्वमेतत्स हत्येवविद्यद्यपवह्नीव पाप करोति
सर्वमेवैतत्सम्यग्विशुद्धो यतोऽजरोऽमरः स भवतीति ॥

इति गायत्र्युपनिषत् समाप्ता ॥

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com
Last updated January 5, 2010
<http://sanskritdocuments.org>